

Ereink védelmében

Országos program a tünetmentes érszűkületesek felkutatásáért

A perifériás érbetegség mintegy 400 ezer lakost érint Magyarországon, ám mivel a betegség – természetéből fakadóan – hosszú ideig tünetmentes marad, sok a felderítetlen eset. Az érszűkületes betegeknek az egészséges embereknél kétszer nagyobb az esélye szívinfarktusra vagy stroke-ra, felismerés és terápia nélkül egyharmaduk öt éven belül meghal. E tényeket szem előtt tartva a Magyar Hypertonia Társaság 2007-ben országos programot indított a tünetmentes perifériás érbetegek felkutatása és kezelése érdekében. Három év alatt negyvenezer páciens sikerült bevonni az ÉRV (Ereink Védelmében) és az ÉRV Regiszter Programba. A felmérés eddigi eredményeiről Dr. habil Kiss István, a Magyar Hypertonia Társaság (MHT) elnöke, az ÉRV program társvezetője és Dr. Farkas Katalin, az ÉRV Program és az ÉRV Regiszter programvezetője nyilatkozott.

TÉNYEK

A perifériás érbetegség, közismert nevén érszűkület, az általános érlemezés egyik megjelenési formája. E betegségben az érszűkület leginkább az alsó végtag verőereiben lép fel, késői diagnózisa akár amputációhoz is vezethet. A hazai helyzetet jellemzi az a beszédes adat, miszerint 2005-ben több végtag-amputáció történt, mint az érműködést helyreállító alsóvégtagi rekonstrukciós műtét. Az érszűkületes beteg számára a legnagyobb veszélyt azonban a gyakran egyidejűleg már meglévő, tünetmentes koszorúér-, illetve agyér-betegség jelenti. A gyógykezelés nélkül élő perifériás érbetegek egyharmada öt éven belül meghal. Mivel a korai felismerésnek nem csupán az egyénre, hanem a társadalom egészére vonatkozóan is kiemelt jelentősége van, a kérdés népegészségügyi szintű megközelítést igényel. A jobb ellátás érdekében összehangolt gondozást kell biztosítani e betegek számára – fejtette ki sajtótájékoztatón Dr. habil Kiss István, a Magyar Hypertonia Társaság (MHT) elnöke, az ÉRV program társvezetője.

Mindezt figyelembe véve 2007-ben az MHT az EGIS Gyógyszergyár támogatásával elindította az Ereink Védelmében (ÉRV) programot. A Szív-Érrendszeri Nemzeti Program alprogramjaként működő kezdeményezés célja, hogy a tünetmentes perifériás érbetegek felderítésével és kezelésével hatékonyan csökkentse a magyarországi szív- és érrendszeri halálozást, valamint hogy információkat gyűjtsön az érszűkületes betegek gondozásáról és annak előnyeiről.

Az ÉRV program helyzetfelméréssel és kockázatcsökkentéssel kíván hozzájárulni a kardiovaszkuláris betegségek elkerüléséhez – nyilatkozta Dr. habil Kiss István. Mint

elmondta, ún. boka/kar index mérés során szűrik ki és kezelik a már kialakult, vagy a nagy eséllyel kialakuló betegségeket. Rámutatott: az ÉRV Program öt éven át tartó tudományos vizsgálat, amelynek eredményeiből már most fontos következtetéseket lehet levonni. Megmutatja, hogy ha a perifériás érbetegséget időben, még a tünetmentesség időszakában fedezik fel, megfelelő stratégiával csökkenthető az érlemezés súlyossága, és súlyos kardiovaszkuláris betegségek előzhetőek meg.

EREDMÉNYEK

2007 áprilisa és 2008 szeptembere között 21 892 beteg került a programba, átlagéletkoruk 61,45 év volt – tájékoztató Dr. habil Kiss István. Az 55 centrumban zajló vizsgálat legfontosabb eredménye, hogy a bevont betegek 14 százalékánál mutattak ki már kialakult perifériás érbetegséget, és további 15,6%-ánál figyelték meg az érszűkület kialakulásának markáns lehetőségét. Azok közül, akiknél kezdetben a 0,91 és 0,99 közötti, még elfogadható perifériás értéket mértek, egy éven belül a 12,2 százalékuk vált érbeteggé. A vizsgálati eredmények tehát egyértelműen arra utalnak, hogy a folyamatos kontrollvizsgálatok, a rendszeres boka/kar index mérés révén a továbbiakban is kiszűrhető és kezelhető a már kialakult, vagy nagy eséllyel kialakuló érbetegség.

Az ún. kontroll vizitek, azaz a vizsgálatba került betegek bevonását követő első év végén ismételt felkeresésük és adataik rögzítése kapcsán a szakemberek a páciensek vérnyomás, koleszterinszint, vércukorszint és húgysavszint értékeiben bekövetkező változásokat is vizsgálják. Ez alapján megállapítható, hogy a határértéket mutató betegek esetében, illetve azoknál, akiknek perifériás érbetegsége már diagnosztizálható volt és kezelésre került, jelentős vérnyomás, vércukor és koleszterin érték javulás mutatkozott, azaz a betegek gondozása kézzelfogható eredményre vezetett. A bevont betegek vérnyomásértéke az első vizitthez képest átlagosan 5 Hgmm-el, koleszterin- és vércukor értéke pedig 0,2 mmol/l-el csökkent. Így tehát minden csoportban – még az egészséges mérési értéket mutató csoportjában is – javultak e kockázati tényezők. Nem véletlen tehát, hogy a határértéket mutató érintettek több mint negyedének (28,3%) normalizálódott a boka/kar indexe.

A betegre történő tudatos odafigyelés jótékony hatását talán a mért vércukorértékek mutatják a legjobban, ugyanis míg a normális értékű – tehát külön nem követett – betegek körében a vércukorértékek az utolsó két vizit között nem változtak, addig a kezelésbe került pácienseknél markáns és tartós csökkenés következett be e területen – hangsúlyozta Dr. habil Kiss István.

BŐVÜLŐ ADATBÁZIS

Az Ereink Védelmében Program kiterjesztéseként a Magyar Hypertonia Társaság és a Magyar Angiológiai és Érsebészeti Társaság együttműködésében, az EGIS Gyógyszergyár támogatásával létrejött az „ÉRV Regiszter” program, melynek célja, hogy a szakértők valós képet kapjanak a Magyarországon lévő perifériás érbetegek számáról, arányáról, és valódi egészségi állapotáról. Mint **Dr. Farkas Katalin**, a Magyar Angiológiai és Érsebészeti Társaság vezetőségi tagja, az ÉRV Regiszter programvezetője elmondta, 2010 márciusára az ÉRV Regiszter programhoz már 19 431 páciens csatlakozott, így a regiszterbe került betegek száma fél év alatt megduplázódott. Jelenleg országszerte már 151 családorvosi praxisban lehet a regiszter programba bekerülni és ez a szám hétről-hétre nő.

Az ÉRV Regiszter egyik legfontosabb eredménye, hogy a regiszterbe került betegek 18,3 százalékánál egyértelműen kimutatható volt a már kialakult perifériás érbetegség. Ez még magasabb, mint az ÉRV Programban kimutatott 15,6%-os arány – 27,2 százalékban diagnosztizáltak perifériás érbetegséget azoknál, akiknél alsóvégtagi fájdalom jelentkezett, és 58,2 százalékban azoknál, ahol a pulzus nem

volt tapintható (ez utóbbi nem feltétlenül jár együtt fájdalom érzésével). Az alsó végtagi pulzus kitapintása az általános orvosi vizsgálat része, nem mondható sem bonyolult, sem hosszadalmas „vizsgálati módszernek”, a pulzus hiánya esetén feltétlenül szükséges a boka/kar index mérés elvégzése – hangsúlyozta Dr. Farkas Katalin. A vizsgálati eredmények azt is igazolták, hogy az életkor előrehaladtával folyamatosan nő a perifériás érbetegség kialakulásának veszélye, mindamellett több kockázati tényező is – például a dohányzás, a kontrollálatlan magasvérnyomás, a cukorbetegség és az alkoholfogyasztás – megkétszerezheti a betegség kialakulásának lehetőségét.

Az érdeklődők minden, a perifériás érbetegséggel, a boka/kar index méréssel, vagy az ÉRV Regiszterrel kapcsolatos tudnivalót megtalálhatnak a megújult www.ervprogram.hu címen elérhető honlapon, vagy információhoz juthatnak az ország bármely részéből helyi tarifával hívható +36-40-918-020 számon. Az érintettek és az érdeklődők ismereteinek bővítése céljából a weboldalon immár szakértő is válaszol az írásban feltett kérdésekre.

A szervezők célja, hogy a szűrés általánossá váljon a családorvosok körében is – tudtuk meg Dr. Farkas Katalintól. Számításaik szerint, amennyiben a háziorvosi praxisokban dolgozó asszisztensek hetente mindössze két beteg vizsgálatát végeznék el – ami nem több mint húsz percnyi túlmunkát jelent –, ezer családorvos csatlakozása esetén százezer szűrés történhetne évente, ami már népegészségügyi szempontból is komolyan értékelhető eredmény lenne.

Boromisza Piroksa

A Semmelweis Egyetem
Egészségügyi Menedzserképző Központ

2011. februári kezdéssel indítja az
EGÉSZSÉGÜGYI MENEDZSER MESTERKÉPZÉSÉT /MSc/

A képzés 3 szemeszter időtartamú, melyhez a kiegészítő előképzés 2010. szeptemberében kezdődik. Ez a képzés a korábbi egészségügyi szakmenedzser képzésünk egyetemi végzettséget adó folytatása.

Felvételi feltételek:

Főiskolai vagy egyetemi végzettség, illetve az egészségügyben szerzett szakmai tapasztalat.

Jelentkezés határideje: 2010. május 31.

Tandj: A 2010/2011-es tanévre szemeszterenként 325 000 Ft.

A közszolgálati intézményekből jelentkezők tandíjkedvezményben részesülnek!

Részletes tájékoztatás kérhető Malatinszky Katalin programvezetőtől:

Tel.: 488-7605 E-mail: malatinszky@emk.sote.hu

További információ és jelentkezési lap:

www.emk.sote.hu